

EDUSKUNNAN VASTAUS 102/2009 vp

Hallituksen esitys laiksi ammattikorkeakoululain muuttamisesta ja väliaikaisesta muuttamisesta

Asia

Hallitus on antanut eduskunnalle esityksensä laiksi ammattikorkeakoululain muuttamisesta ja väliaikaisesta muuttamisesta (HE 26/2009 vp).

Valiokuntakäsittely

Sivistysvaliokunta on antanut asiasta mietinnön (SiVM 6/2009 vp).

Päätös

Eduskunta on hyväksynyt seuraavat lausumat:

1. Eduskunta edellyttää, että hallitus seuraa ammattikorkeakoulujen koulutusmääriä, koulutuksen sisällön kehittämistä ja opiskelijoiden sijoittumista työmarkkinoille.

2. Eduskunta edellyttää, että ammattikorkeakoulujen lukukausimaksukokeilun tuloksia arvioidaan huolellisesti ja arvioinnin kriteerit määritellään mahdollisimman nopeasti.
3. Eduskunta edellyttää, että ammattikorkeakouluopiskelijoiden terveydenhuollon tilannetta seurataan.
4. Eduskunta edellyttää, että hallitus seuraa miten ammattikorkeakoulut järjestävät liikuntapalveluja opiskelijoille ja ryhtyy tarvittaessa toimenpiteisiin opiskelijoiden liikuntamahdollisuuksien edistämiseksi.

Eduskunta on hyväksynyt seuraavan lain:

Laki

ammattikorkeakoululain muuttamisesta ja väliaikaisesta muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 9 päivänä toukokuuta 2003 annetun ammattikorkeakoululain (351/2003) 3 §, 4 §:n 1 momentti, 7 ja 9 §, 11 §:n 1 momentti, 13 §:n otsikko ja 4 momentti, 17 §, 18 §:n 1 momentti, 20—23, 26, 27, 29—31 ja 41 §, 42 §:n 1 ja 2 momentti sekä 42 a §, sellaisina kuin niistä ovat 18 §:n 1 momentti ja 20 § laissa 411/2005, 26 § osaksi mainitussa laissa 411/2005 sekä 41 ja 42 a § laissa 413/2005, ja
lisätään lakiin väliaikaisesti uusi 26 b sekä lakiin uusi 43 a ja 43 b § seuraavasti:

3 §

Ammattikorkeakoulun itsehallinto ja jäsenet

Ammattikorkeakoululla on sisäisissä asioissaan itsehallinto.

Ammattikorkeakouluun kuuluvat sen jäseninä päätoimiset opettajat, muu päätoiminen henkilöstö ja tutkintoon johtavassa koulutuksessa olevat opiskelijat. Siitä, kuka on päätoiminen, säädetään valtioneuvoston asetuksella.

4 §

Ammattikorkeakoulujen tehtävät

Ammattikorkeakoulujen tehtävänä on antaa työelämän ja sen kehittämisen vaatimuksiin sekä tutkimukseen, taiteellisiin ja sivistyksellisiin lähtökohtiin perustuvaa korkeakouluopetusta ammatillisiin asiantuntijatehtäviin, tukea yksilön ammatillista kasvua ja harjoittaa ammattikorkeakouluopetusta palvelevaa sekä työelämää ja aluekehitystä tukevaa ja alueen elinkeinorakenteen huomioon ottavaa soveltavaa tutkimus- ja kehitystyötä sekä taiteellista toimintaa. Tehtäviään hoitaessaan ammattikorkeakoulujen tulee edistää elinikäistä oppimista.

7 §

Koulutustehtävä

Ammattikorkeakoulun koulutustehtävässä määrätään, sen mukaan kuin valtioneuvoston asetuksella tarkemmin säädetään, ammattikorkeakoulun toimiala, ammattikorkeakoulun opetuskieli ja sijaintipaikat.

Luvan ammattikorkeakoulun koulutustehtävän muuttamiseen, joka koskee sijaintipaikkoja, antaa opetusministeriö.

9 §

Laadunarviointi

Ammattikorkeakoulun tehtävänä on vastata järjestämänsä koulutuksen ja muun toiminnan laatutasosta ja jatkuvasta kehittämisestä. Am-

mattikorkeakoulun tulee arvioida koulutustaan ja muuta toimintaansa ja niiden vaikuttavuutta. Ammattikorkeakoulun on myös osallistuttava ulkopuoliseen toimintansa ja laatujärjestelmien arviointiin säännöllisesti ja julkistettava järjestämänsä arvioinnin tulokset.

Opetusministeriön yhteydessä toimii riippumattomana asiantuntijaelimenä korkeakoulujen arviointineuvosto, josta säädetään tarkemmin valtioneuvoston asetuksella.

11 §

Hallitus

Hallituksen puheenjohtajana toimii rehtori. Hallituksessa ovat lisäksi edustettuina ammattikorkeakoulun muu johto, päätoimiset opettajat, muu päätoiminen henkilöstö ja tutkintoon johtavassa koulutuksessa olevat opiskelijat sekä elinkeino- ja muun työelämän edustajat.

13 §

Rehtori, vararehtori ja muu ylin johto

Ammattikorkeakoulussa voi olla yksi tai useampi vararehtori sen mukaan kuin ammattikorkeakoulun ylläpitäjä päättää. Vararehtorit ja muun ylimmän johdon nimittää tai ottaa ammattikorkeakoulun ylläpitäjä.

17 §

Ammattikorkeakoulussa annettava opetus

Ammattikorkeakoulussa annetaan sille määrätyn koulutustehtävän rajoissa korkeakoulututkintoon johtavaa opetusta, ammatillisia erikoistumisopintoja ja muuta aikuiskoulutusta sekä avointa ammattikorkeakouluopetusta. Osa tutkintotavoitteisesta opetuksesta voidaan järjestää työpaikoilla.

Ammattikorkeakoulu voi järjestää maahanmuuttajille maksutonta koulutusta, jonka tavoitteena on antaa opiskelijalle kielelliset ja muut tarvittavat valmiudet ammattikorkeakouluopin-

toja varten. Koulutuksen laajuudesta säädetään tarvittaessa valtioneuvoston asetuksella.

18 §

Tutkinnot ja niiden perusteet

Ammattikorkeakoulussa voidaan suorittaa ammattikorkeakoulututkintoja ja ylempiä ammattikorkeakoulututkintoja. Ammattikorkeakoulututkinnot ovat korkeakoulututkintoja ja ylemmät ammattikorkeakoulututkinnot ovat ylempiä korkeakoulututkintoja. Tutkintojen asemasta korkeakoulututkintojen järjestelmässä säädetään valtioneuvoston asetuksella.

20 §

Kelpoisuus ammattikorkeakouluopintoihin

Ammattikorkeakoulututkintoon johtaviin opintoihin voidaan ottaa opiskelijaksi henkilö, joka on suorittanut:

1) lukion oppimäärän tai ylioppilastutkinnon järjestämisestä annetussa laissa (672/2005) tarkoitetun tutkinnon;

2) ammatillisen perustutkinnon tai sitä vastaavat aikaisemmat opinnot sen mukaan kuin opetusministeriön asetuksella tarkemmin säädetään;

3) ammatillisesta aikuiskoulutuksesta annetussa laissa (631/1998) tarkoitetun ammatillisen perustutkinnon, ammattitutkinnon, erikoisammattitutkinnon tai niitä vastaavan aikaisemman tutkinnon sen mukaan kuin opetusministeriön asetuksella tarkemmin säädetään; tai

4) ulkomaisen koulutuksen, joka asianomaisessa maassa antaa kelpoisuuden korkeakouluopintoihin.

Ammattikorkeakoulututkintoon johtaviin opintoihin voidaan ottaa opiskelijaksi myös muu kuin 1 momentissa tarkoitettu henkilö, jolla ammattikorkeakoulu katsoo olevan riittävät tiedot ja taidot opintoja varten.

Ylempään ammattikorkeakoulututkintoon johtaviin opintoihin voidaan ottaa opiskelijaksi henkilö, joka on suorittanut soveltuvan ammattikorkeakoulututkinnon tai muun soveltuvan kor-

keakoulututkinnon ja jolla on vähintään kolmen vuoden työkokemus asianomaiselta alalta tutkinnon suorittamisen jälkeen. Vaadittavan työkokemuksen tulee olla kertynyt sen lukukauden alkuun mennessä, jolloin koulutus alkaa. Käsi- ja taideteollisuusosalalla, viestintä- ja kuvataide- alalla, teatteri- ja tanssialalla ja musiikkialalla työkokemuksen asemesta voidaan vaatia vastaavan pituinen taiteellinen toiminta. Opistoasteen tai ammatillisen korkea-asteen tutkinnon suorittaneelta, joka on sittemmin suorittanut soveltuvan korkeakoulututkinnon, voidaan vaadittavaksi työkokemukseksi hyväksyä myös ennen korkeakoulututkinnon suorittamista saatu työkokemus asianomaiselta alalta.

21 §

Opiskelijamäärä

Ammattikorkeakoulu päättää ammattikorkeakouluun vuosittain otettavien opiskelijoiden määrästä, jollei 8 §:n 3 momentista muuta johdu.

22 §

Opiskelijavalinta ja opiskelupaikan vastaanottaminen

Ammattikorkeakoulun opiskelijavalinnan perusteista ja valintakokeen järjestämisestä päättää ammattikorkeakoulu. Hakijoihin on sovellettava yhdenmukaisia valintaperusteita. Hakijat voidaan erilaisen koulutustaustan vuoksi jakaa valinnoissa erillisiin ryhmiin. Tällöin yhdenmukaisia valintaperusteita on sovellettava ryhmään kuuluviin hakijoihin.

Ammattikorkeakoulujen opiskelijavalinta järjestetään yhteishaun avulla opiskelijavalintarekisteristä ja ylioppilastutkintorekisteristä annetussa laissa (1058/1998) tarkoitettua opiskelijavalintarekisteriä käyttäen, jollei valtioneuvoston asetuksella toisin säädetä. Opiskelijavalinnan toimittamisesta ja yhteishausta säädetään tarkemmin valtioneuvoston asetuksella.

Opiskelijat ottaa ammattikorkeakoulu sen mukaan kuin valtioneuvoston asetuksella tarvittaessa säädetään. Opiskelija voi ottaa vastaan

vain yhden yliopistojen ja ammattikorkeakoulujen valtakunnalliseen yhteishakuun kuuluvan korkeakoulututkintoon johtavan opiskelupaikan samana lukukautena alkavasta koulutuksesta. Lukukaudella tarkoitetaan syyslukukautta ja kevätlukukautta, jolloin syyslukukausi alkaa 1 päivänä elokuuta ja päättyy 31 päivänä joulukuuta ja kevätlukukausi alkaa 1 päivänä tammikuuta ja päättyy 31 päivänä heinäkuuta. Opiskelijaksi hyväksytyn on ammattikorkeakoulun hyväksymisilmoituksessa mainittavan määräajan kuluessa ilmoitettava ammattikorkeakoululle opiskelupaikan vastaanottamisesta. Jollei opiskelijaksi hyväksyty tee ilmoitusta määräajassa, hän menettää opiskelupaikkansa. Henkilön, joka on hyväksytty useampaan kuin yhteen korkeakoulututkintoon johtavaan koulutukseen yliopistoissa ja ammattikorkeakouluissa, tulee tehdä ilmoitus vain siihen koulutukseen, jossa hän ottaa vastaan opiskelupaikan.

Opiskelijaksi hakenut voi hakea ammattikorkeakoulun hallitukselta kirjallisesti oikaisua opiskelijaksi ottamista koskevaan päätökseen 14 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista. Valinnan tulosta ei saa oikaisupyynnön johdosta muuttaa opiskelijaksi valitun vahingoksi. Menettelytavasta säädetään tarkemmin valtioneuvoston asetuksella.

23 §

Opiskelijaksi ilmoittautuminen

Opiskelijaksi hyväksytyn, joka on ilmoittanut ottavansa vastaan opiskelupaikan, tulee ammattikorkeakoulun määräämällä tavalla ilmoittautua ammattikorkeakouluun, jonka jälkeen hänet merkitään opiskelijaksi. Opiskelijan on joka lukuvuosi ammattikorkeakoulun määräämällä tavalla ilmoittauduttava läsnäolevaksi tai poissaolevaksi. Opiskelija voi perustellusta syystä muuttaa läsnä- tai poissaoloilmoitustaan lukuvuoden aikana.

26 §

Opetuksen maksuttomuus

Ammattikorkeakoulututkintoon ja ylempään ammattikorkeakoulututkintoon johtava opetus ja opiskelijoiden valintaan liittyvät valintakokeet ovat opiskelijalle maksuttomia.

Muuhun kuin suomen- tai ruotsinkieliseen koulutukseen hakevilta voidaan edellyttää kansainvälisten maksullisten testien suorittamista. Muusta kuin 1 momentissa tarkoitetusta toiminnasta ammattikorkeakoulu saa periä maksuja. Maksuista säädetään tarkemmin valtioneuvoston asetuksella noudattaen, mitä valtion maksuperustelaissa (150/1992) säädetään julkisoikeudellisista suoritteista.

Jos tässä laissa tarkoitettua opiskelijalta perittävää maksua ei ole suoritettu eräpäivänä, saadaan vuotuista viivästyskorkoa periä eräpäivästä lukien siten kuin korkolaissa (633/1982) säädetään. Maksu saadaan ulosottaa ilman tuomioita tai päätöksiä siten kuin verojen ja maksujen täytäntöönpanosta annetussa laissa (706/2007) säädetään.

26 b §

Koulutusohjelman maksullisuus

Ammattikorkeakoulu voi 26 §:n estämättä periä maksuja ammattikorkeakoululle vahvistettuun ylempään ammattikorkeakoulututkintoon johtavaan vieraskieliseen koulutusohjelmaan hyväksytyiltä. Maksujen perimisen edellytyksenä on, että ammattikorkeakoululla on apurahajärjestelmä, jolla voidaan tarvittaessa tukea maksulliseen koulutusohjelmaan osallistuvien opiskelusta johtuvia kustannuksia.

Maksua ei voida kuitenkaan periä Euroopan talousalueeseen kuuluvan valtion kansalaiselta eikä siltä, joka Euroopan yhteisön lainsäädännön tai Euroopan yhteisön ja sen jäsenvaltioiden muun sopimuspuolen kanssa tekemän sopimuksen mukaan rinnastetaan Euroopan unionin kansalaiseen. Maksua ei myöskään voida periä siltä, jolla on ulkomaalaislaissa (301/2004) säädetty oikeus pysyvään oleskeluun Suomessa.

27 §

Opintosuoritusten arviointi ja oikaisumenettely

Opiskelijalla on oikeus saada tieto arviointiperusteiden soveltamisesta opintosuoritukseen. Menettelytavasta säädetään valtioneuvoston asetuksella.

Opintosuorituksensa arviointiin tai muualla suoritettujen opintojen tai muulla tavoin osoitetun osaamisen hyväksilukemiseen tyytymätön opiskelija voi pyytää siihen suullisesti tai kirjallisesti oikaisua arvioinnin suorittaneelta tai hyväksilukemisesta päätöksen tehneeltä opettajalta. Oikaisupyyntö on tehtävä 14 päivän kuluessa siitä ajankohdasta, jolloin opiskelijalla on ollut tilaisuus saada arvioinnin tulokset sekä arviointiperusteiden soveltaminen omalta kohdaltaan tietoonsa.

Opiskelija, joka on tyytymätön 2 momentissa tarkoitettuun päätökseen, voi hakea siihen kirjallisesti oikaisua ammattikorkeakoulun tutkintolautakunnalta 14 päivän kuluessa siitä, kun hän on saanut päätöksestä tiedon.

Tutkintolautakunnan tehtävistä ja kokoonpanosta säädetään tarkemmin valtioneuvoston asetuksella.

29 §

Opettajat ja muu henkilöstö

Ammattikorkeakoulussa on yliopettajan ja lehtorin virkoja ja toimia.

Ammattikorkeakoulussa voi olla tuntiopettajia ja luennoitsijoita.

Ammattikorkeakoulu nimittää tai ottaa ammattikorkeakoulun henkilöstön rehtoria, vararehtoria ja muuta ylintä johtoa lukuun ottamatta.

30 §

Opettajien kelpoisuusvaatimukset ja tehtävät

Ammattikorkeakoulun opettajien kelpoisuusvaatimuksista ja tehtävistä säädetään tarvittaessa valtioneuvoston asetuksella.

31 §

Kunnallisen ja yksityisen ammattikorkeakoulun henkilöstön asema

Kunnallisen ammattikorkeakoulun virkoihin ja viranhaltijoihin noudatetaan, mitä kuntalaissa (365/1995) ja kunnallisesta viranhaltijasta annetussa laissa (304/2003) säädetään, jollei tässä laissa toisin säädetä.

Yksityisen ammattikorkeakoulun työntekijöihin noudatetaan, mitä työsopimuslaissa (55/2001) säädetään, jollei tässä laissa toisin säädetä.

Ammattikorkeakoulun päätökseen, joka koskee virkasuhteeseen ottamista taikka virkasuhteen irtisanomista tai purkamista haetaan muutosta siten kuin kuntalaissa säädetään. Ammattikorkeakoulun päätökseen, joka koskee työsuhteeseen ottamista taikka työsuhteen irtisanomista tai purkua, sovelletaan työsopimuslakia.

41 §

Hallintomenettely ja julkisuus

Hoidettaessa julkista hallintotehtävää ammattikorkeakoulussa tai ammattikorkeakoulun opiskelijakunnassa sovelletaan hallintolakia (434/2003). Hallintolain esteellisyyssäännöksiä sovelletaan kaikessa ammattikorkeakoulun toiminnassa. Hallintolain 28 §:n 1 momentin 5 ja 6 kohtaa ei kuitenkaan sovelleta ammattikorkeakouluun kuuluvaan yhteisöön, paitsi kun kysymys on sellaisesta asiasta, jossa ammattikorkeakoulun ja siihen kuuluvan yhteisön edut ovat ristiriidassa keskenään tai kun asian tasapuolinen käsittely sitä edellyttää.

Ammattikorkeakoulun ja sen ylläpitäjän sekä ammattikorkeakoulun opiskelijakunnan tämän lain mukaisen toiminnan julkisuuteen sovelletaan, mitä viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa (621/1999) säädetään lain 4 §:n 1 momentissa tarkoitettua viranomaisen toiminnan julkisuudesta.

42 §

Muutoksenhaku

Ammattikorkeakoulun hallintoasiassa antamaan päätökseen haetaan muutosta valittamalla siihen hallinto-oikeuteen, jonka tuomiopiirissä ammattikorkeakoulun päätoimipaikka sijaitsee, ja muutoin siten kuin hallintolainkäyttölaissa (586/1996) säädetään.

Päätökseen, johon saa 22, 25 tai 27 §:n mukaan hakea oikaisua, ei saa hakea muutosta valittamalla. Oikaisumenettelyssä annettuun päätökseen haetaan muutosta valittamalla 1 momentissa tarkoitettuun hallinto-oikeuteen. Opinto-suoritusten arviointia ja muualla suoritettujen opintojen tai muulla tavoin osoitetun osaamisen hyväksilukemista koskevaan oikaisumenettelyssä annettuun päätökseen ei kuitenkaan saa hakea muutosta valittamalla.

42 a §

Opiskelijakunta

Ammattikorkeakoulussa on opiskelijakunta, johon voivat kuulua ammattikorkeakoulun tutkintoon johtavassa koulutuksessa olevat opiskelijat. Opiskelijakunta voi hyväksyä jäsenikseen myös muita ammattikorkeakoulun opiskelijoita.

Opiskelijakunnan tehtävänä on valita opiskelijoiden edustajat ammattikorkeakoulun hallitukseen ja muihin 12 §:n 2 momentin 4 kohdassa tarkoitettuihin monijäsenisiin toimielimiin sekä osallistua ammattikorkeakoulun muuhun toimintaan.

Opiskelijakunnan tehtävänä on omalta osaltaan valmistaa opiskelijoita aktiiviseen, valvettuneeseen ja kriittiseen kansalaisuuteen. Opiskelijakunnan tehtävänä on myös toimia jäsentensä yhdyssiteenä ja edistää heidän yhteiskunnallisia, sosiaalisia ja henkisiä sekä opiskeluun ja opiskelijan asemaan yhteiskunnassa liittyviä pyrkimyksiään.

Opiskelijakunnan tehtävien toteuttamisesta aiheutuvat menot suoritetaan opiskelijakunnan omaisuudesta ja toiminnasta saatavilla tuloilla

sekä jäsenmaksuilla, joita opiskelijakunnalla on oikeus määrätä jäsentensä suoritettaviksi.

Ammattikorkeakoulun opiskelijakunnalla on itsehallinto. Opiskelijakunnan hallintoa varten on edustajisto ja hallitus. Opiskelijakunnan hallinnosta määrätään tarkemmin opiskelijakunnan säännöissä, jotka vahvistaa rehtori.

Opiskelijakunnan 2 momentin nojalla tekemään päätökseen haetaan muutosta siten kuin 42 §:ssä säädetään muutoksenhausta ammattikorkeakoulun tekemään päätökseen.

Opiskelijakunnan toimintaan sovelletaan, mitä yhdistyslaissa (503/1989) säädetään, jollei tästä laista muuta johdu.

43 a §

Varautumissuunnitelmat

Ammattikorkeakoulujen tulee valmiussuunnitelmin ja poikkeusoloissa tapahtuvan toiminnan etukäteisvalmisteluun sekä muin toimenpitein varmistaa tehtäviensä mahdollisimman häiriötön hoitaminen myös poikkeusoloissa sekä häiriö- ja erityistilanteissa. Varautumissuunnitelmat sekä häiriö- ja erityistilanteista laaditut tilannekuvaraportit on pyynnöstä toimitettava opetusministeriölle.

Varautumista valvoo opetusministeriö. Jos varautumisessa havaitaan puutteita, opetusministeriö voi antaa ohjeistusta puutteiden korjauksesta.

43 b §

Ruotsinkielisen korkeakouluopetuksen yhteensovittaminen

Ruotsinkielisen korkeakouluopetuksen yhteensovittamista ja kehittämistä varten olevasta neuvottelukunnasta säädetään yliopistolain (/) 92 §:ssä.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Lain 26 b § on voimassa 31 päivään joulukuuta 2014.

Sen estämättä, mitä 22 §:n 3 momentissa säädetään, opiskelijan oikeuteen ottaa vastaan opiskelupaikka sovelletaan tämän lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä 31 päivään heinäkuuta 2010.

Helsingissä 16 päivänä kesäkuuta 2009
